

Hernio - Gazume KBEko basoetako biodibertsitate-elementuak

ERROTUZ

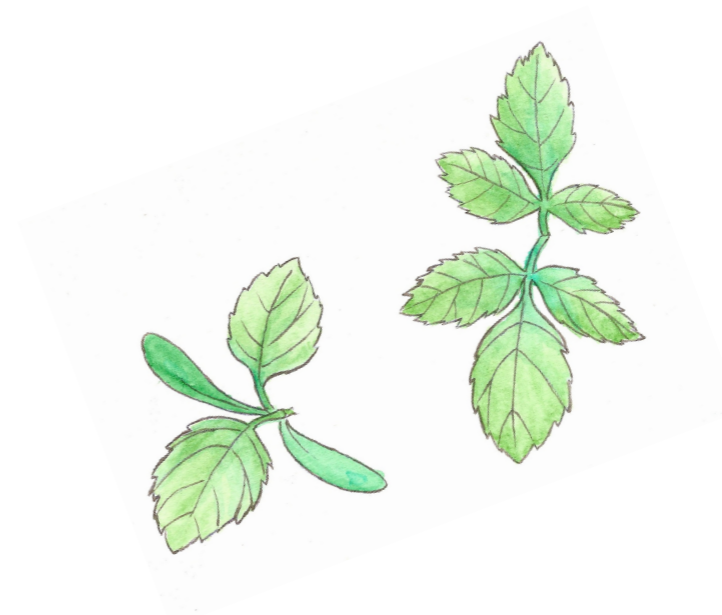
ASOCIACIÓN PARA LA PROMOCIÓN DEL USO
SOSTENIBLE DE LOS RECURSOS FORESTALES

Aurkezpena

Gida hau egin da Hernio-Gazume (iparraldeko eremua) Kontserbazio Bereziko Eremuko (KBE) basoetan egindako ikerketa-proiektuan lortutako emaitza batzuk zabaltzeko.

Azterlan honen helburua KBEko baso-habitaten kontserbazio-egoerari buruzko informazioa sortzea izan da, habitaten aniztasuna eta haien prozesu dinamikoak aztertuz.

Material honek baso horiek eskaintzen dituzten habitat-elementuen erabilgarritasunaren eta KBEan dauden fauna-espezieak hartzeko gaitasunaren arteko erlazioa adierazten du, bereziki kontserbazio-interes handia dutenak.

"Hernio-Gazume KBEaren iparraldeko baso-habitaten kontserbazio-egoera (ES2120008), dinamika, funtzionaltasuna eta fauna mehatxatuarentzako habitataren eskuragarritasuna" deitutako proiektua Errotuzek egin du, Eusko Jaurlaritzako Ingurumen, Lurralde Plangintza, Nekazaritza eta Arrantza Sailaren laguntzarekin.

2024ko uztaila

Hernio-Gazume KBEko basoetako biodibertsitatea

Baso horietan hazten diren zuhaitz eta zuhaixka espezie bakoitzak biodibertsitaterako oso beharrezkoak diren elementu eta egitura ugari eskain ditzake.

Adaburuen forma, egurraren gogortasuna, hostoen goxotasuna, sortzen dituzten loreak eta fruituak, edo azal-zimurtasuna, habitat horiek osatzen dituzten flora- eta fauna-espezieen biziraupenerako elikagai-, babes- edo mantenu-baliabideak dira.

Zuhaitzek, ahultze, heriotza eta lurreratzearen bizi zikloko etapetan zehar, espazio irekiak sortzen dituzte, bai handiak bai txikiak, eroritako

zuhaitzaren tamainaren arabera.

Horrela, argia sar daiteke basoko zoruan. Horrek zuhaixka-landaredia garatzen laguntzen du, eta geur hondakinak pilatzen ditu lurrian. Hondar horiek deskonposatu ahala, hildako egurraren mende dauden ornogabeen eta organismoen hainbat espeziek erabiltzen dituzte.

Hauek dira naturagune honetako baso-habitategen flora eta fauna kontserbatzeko eskaintzen dituzten baliabide nagusietako batzuk:

- Sustraiak erortzeagatik edo galtzeagatik eroritako zuhaitzak
- Zuhaitz hilak zutik
- Liana handiak dituzten zuhaitzak
- Barrunbe naturalak edo hondeatuak dituzten zuhaitzak
- Soilguneak basoan
- Gorostia eta elorria bezalako oihanpeko zuhaixka eta zuhaixka frutadunak.

Gida honetan, Hernio -Gazumeko Kontserbazio Bereziko Eremuko basoetan identifikatu eta kuantifikatu diren elementu moten adibide batzuk deskribatzen dira, baita babestutako fauna-espezieen kontserbaziorako duten garrantzia ere.

Urkia

Urkia da baso hauetako espezie aitzindari nagusia. Elikadura kate baten abiapuntua eta iristen lehena da: intsektuentzako salbia - hegazti eta saguzarrentzako intsektuak - hegazti eta ugaztunentzako haziak. Egur biguna errazago zulatzen da arotzentzat, eta, ondorioz, faunarentzako zulo-hornitzaile garrantzitsua da. Urki-zuhaitz bizien barrunbeek 20 urte arte iraun dezakete. Zuhaitz bat hiltzen denean, erraz hausten da, eta haren egurra basoko lurzoruan sartzen da. Han, intsektuek, hegaztiak, onddoek eta likenek erabiltzen dute substratu gisa.

Dendrocopos major
(Okil handia)

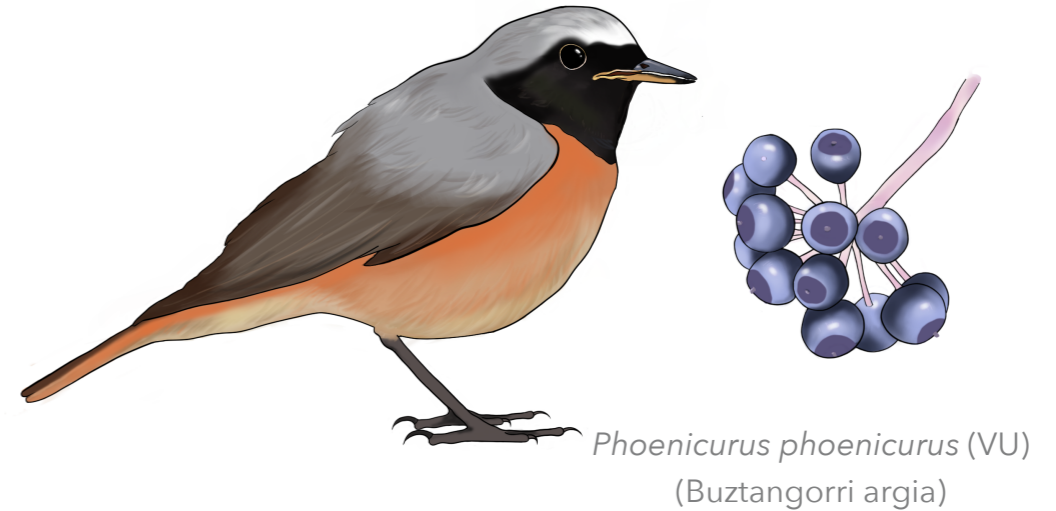

Okil handia basoko hegazti egoiliarra da, eta zuhaitz osasuntsuen zulatzaile nagusia; beraz, zuloak iraunkorragoak dira, eta beste fauna-espezie batzuentzako habitatak sortzeko aukera ematen dute. Saguzar babestuen espezie asko zulo horien mende daude babesleku eta hazteko. Okil handiak deskonposatzen ari den zuretik ateratzen dituen intsektuak eta larbak jaten ditu batez ere. Zuhaitz eta zuhaixken adaburuetan aurkitzen dituen fruitu m amitsuekin eta intxaurrekin osatzen du bere dieta.

Baso horietan, arotz-espezieen elikaduraren zantzuak aurkitu dira ia masa guztietan, baina ia beti hildako zuhaitzetan. Hernio-Gazumeko pago basoetan elikatzekeo gehien erabiltzen diren zuhaitzak eroritako urkiak dira

Huntza duten zuhaitzak

Huntz arrunta landare igokari garrantzitsua da baso-biodibertsitatean. Zuhaitz mota guztien gainean hazten da, baina hobeto hazten da tamaina handiko oin isolatuen gainean. Huntzaren loreak, adaburuaren goialdean hazten direnak, oso garrantzitsuak dira intsektuentzat udazkenean, basoan polen eta nektar iturriak urriagoak direnean. Udaberrian, martxo eta apirila bitartean heltzen diren fruitu haragitsuak elikagai-iturri garrantzitsuak dira, batez ere hegoaldeko migrazioetatik itzultzen diren hegaztientzat.

Buztangorri argia distantzia handiko baso-espezie migratzailea da. Negua Sahararen hegoaldean edo penintsulako hegoaldean igarotzen du. Europara martxoaren amaieran iristen denean, landare gehienek oraindik ez dute fruiturik izaten uda amaitu arte, eta, beraz, huntzaren fruituek azukre-iturri garrantzitsua eskaintzen diote, intsektuekin eta lARBekin osatzen dena. Udaren amaieran eta migrazioaren aurreko udazkenean fruitu haragitsu txikiak kontsumitzen ditu berriro.

Hernio-Gazume KBEaren barruan, huntza ohikoagoa da hezetan handieneko basoetan, hainbat espeziezko zuhaitzetan hazten baita, hala nola haritza, urkia, lizarra, pagoa eta gorostia. Hala ere, huntz ale bikainenak ia 150 urteko lizar eta haritezko zuhaitz altu eta zuzenen gainean hazten aurkitu dira. Espezie horien azal zimurtsuak huntza enborretan itsastea errazten du.

Kopa handiak

Zuhaitzen adaburuak intsektuek bizitzeko leku bat dira, non elikagai barietatea aurkitzen duten eta beren bizitzako etapa ezberdinak igaro ditzaketen. Hegoduna ez den fasean, beldar edo larba bezala, hostoez elikatzen dira zuzenean, eta espezie batzuek beren pupa sortzen dute hosto batean bildurik. Era berean, zuhaitz-hostoek (haritza edo haltza) ematen dituzten substantzia azukredunei esker, intsektu hegodun asko (euliak, kilkerrak eta sitsak) hostoen gainazalean elikatu daitezke.

Myotis emarginatus (VU)
(Arratoi-saguzar arreak)

Arratoi-saguzar arreak intsektuak eta hegan egiten ez duten artropodoak ehizatzen ditu, batez ere armiarmak eta sitsen larbak gainazal gogorretan eta zuhaitzen hostoetan. Bere bigarren harrapakin garrantzitsuena eulia da. Hala ere, hostozabal mistoen basoak nahiago ditu, non harrapakin gogokoenak aurkitzen dituen.

Hobeto bizi da basoan eraikin abandonatuetan baino, horrela errazago aldatzen baitu aterpea.

HernioGazumeko baso autoktonoak hosto zabaleko hostozabal espezieek osatzen dituzte, eta udan elikatzeko funtsezko lekua izan daitezke.

Asteasuerreka ibaiko basoetan aurkitu da geruza azukratua sortzen duten hostozabal espezie mota gehien. Hemen haritzak, astigarrak, gereziondoak, lizarrak, gaztainondoak, haltzak, hurritzak eta pagoak nahastuta hazten dira.

Arrakalak dituzten zuhaitzak

Haizearen indarrak, elurak edo suak arraila handiak sor ditzakete enbor eta adarretan, eta zuhaitzaren zati garrantzitsuak hautsi. Espezieak mekanismo desberdinak dituzte zauriak ixteko. Zauriak dituztenean, konifero-espezieek erretxina ugari botatzen dute, eta zauriaren barrunbeak erabiltzea eragozten dute. Hori ez da gertatzen hostozabalen zuhaitzetako fusteetan sortutako zaurietan, beraz, zuloek luzaroago iraun dezakete eta faunarentzat baliagarriak izan daitezke.

Barbastella barbastellus (EN)
(Baso-saguzarra)

Barbastela saguzar txikia da, eta zuhaitzen zuloetan babeslekuak erabiltzen ditu udan kumak hazteko. Nahiago duten hutsune mota pitzadura luzanga da.

Hala ere, azalez altxatutako hutsuneak dira espezieak gehien erabiltzen dituenak, ia urte osoan hartzen baititu babesleku gisa. 27 zuhaitz inguru erabil ditzake urtebetean zehar.

Baso hauetan, arraildurak zuhaitz garaienetan aurkitu ziren, non ingurumen-baldintza txarrek eragin gehien duten.

Ebakitako azalak ahuldutako edo hildako urki eta gaztainondoetan aurkitu ziren nagusiki.

Zuhaixka banatuak

Zuhaitzen adarren forma okerrek adarrei eragin dieten gertaerak islatzen dituzte.

Leku gutxirekin hazten diren adaburuek adar oso luzeak eta zuzenak osatzen dituzte, gorantz begira. Zuhaitzak inguruan bizilagun gutxi badituzte, adarrak alboetara zabal ditzakete.

Haizearen eraginez edo beste zuhaitz bat erorita adar bat hausten denean, adar hori berriro hazten da hausturaren eremuaren azpian sortzen diren kimu berrietatik abiatuta. Adar berri horiek forma kurbatekin haziko dira.

Milvus milvus (EN)
(Miru Gorria)

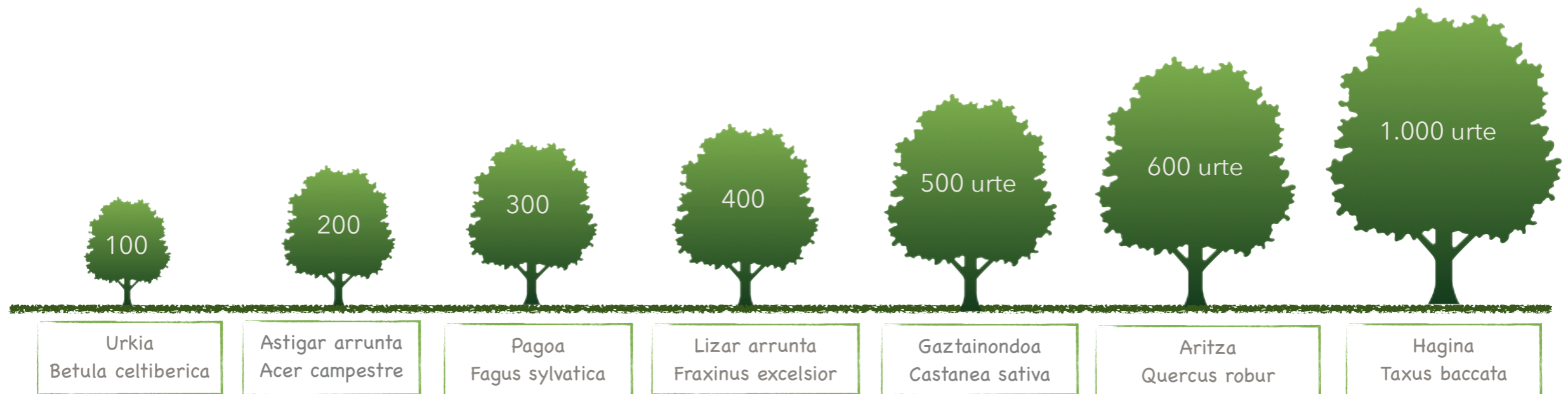
Miru gorria espezie migratzailea da, nahiz eta Euskadin urte osoan presente egon.

Oso urria da Hernio-Gazumeko KBEan, baina aurretik egindako azterketen arabera, zenbait bikotek habiak zituzten inguru horretan. Landatutako eremuetatik gertu dauden baso eta pinudietan instalatzen da, eta bertan bilatzen du janaria. Habia egiteko, zuhaitz bereziki altuak erabiltzen ditu, adar lodiekin. Plataforma horietan, adar-sare zakarra egiten du habia egiteko. Habia material leunez estaltzen du eta 2 edo 3 arrautza erruten ditu.

Azterketa horretan, landazabaletik gertu dagoen pagadi batean aurkitutako zuhaitzik altuenetako baten adaburuan horrelako habia bat erregistratu zen: 30 metroko altuera eta 130 urte inguruko pagadi handi bat.

Zenbat urtez bizi daitezke zuhaitzak?

Hernio-Gazume KBEko basoetako espezie batzuen bizi-iraupena

Espezie Mehatxatuen EAeko Katalogoan sartutako espezieak babesteko kategoriak

- VU KALTEBERA:** Etorkizun hurbilean, eurengan edo euren habitatetan eragiten duten kontrako faktoreak zuzendu ezean, Galtzeko arriskuan daudenak izeneko kategoriara pasatzeko arriskua duten taxonek osaturiko kategoria.
- IE INTERES BEREZIKOA:** Categoría en la que se incluyen los taxones que, sin estar contemplados en ninguna otra categoría, son merecedoras de una atención particular en función de su valor científico, ecológico, cultural o por su singularidad.
- R BAKANA:** Kategoria honetako taxonek, beste kategorietan sartzen ez diren arren, arreta berezia behar dute, bai euren balio zientifiko, ekologiko edo kulturalagatik, bai euren berezitasunagatik.
- EN GALZEKO ARRISKUAN DAUDENAK:** Egungo egoera eragiten duten faktoreek indarrean jarraituz gero, bizirauteko aukera benetan txikia duten espezieak, subespezieak eta fauna edo flora populazioak biltzen dituen kategoria.

